

УДК 353.2

І. М. Антохова,
к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
ORCID ID:0000-0002-7766-3596

Л. Д. Водянка,
к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
ORCID ID:0000-0001-8153-2532

Л. А. Сибирка,
к. е. н., в. о. доцента кафедри економіки підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
ORCID ID:0000-0001-7455-6544

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.20.29

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

I. Antokhova,
PhD in Economics, docent, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
L. Vodianka,
PhD in Economics, associate professor, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
L. Sybyrka,
PhD in Economics, assistant, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

AREAS OF IMPROVEMENT OF THE REGIONAL SYSTEM QUALITY OF LIFE MANAGEMENT

У статті розглянуто необхідність вдосконалення напрямів регіональної системи якості життя населення. Глибокі трансформаційні процеси в економіці, зростання впевненості людей у можливості досягнення власною діяльністю бажаного рівня і якості життя, принципово видозмінює підходи до економічного і соціального розвитку. У цьому зв'язку ми вважаємо, що система підвищення якості життя регіону давно втратила свою ефективність потрібні нові методи та технологічні підходи до управління нею.

Насамперед вважаємо за необхідне зорієнтувати регіональну систему соціального розвитку на стратегію довгострокових цілей. Такий підхід покликаний забезпечити розробку цілісної системи взаємопов'язаних довготермінових політик, що охоплюють всі відтворювальні регіональні процеси та запобігають можливості підміни головної мети плановими завданнями. Система політик включає: економічну, соціальну, екологічну, інвестиційну, зовнішньоекономічну та фінансову.

Переорієнтація діяльності регіональної системи управління якістю життя на принципи довгострокового сталого розвитку дозволить орієнтуватися на реальні потреби населення, передбачати виникаючі проблеми і заздалегідь знаходити прийнятні рішення, точніше співвідносити наявні ресурси регіону з поточними і майбутніми потребами населення, збільшити масштаб вживання дій.

Ще одна пропозиція в частині вдосконалення регіональної системи управління якістю життя стосується встановлення мінімальних соціальних стандартів і стандартів якості життя населення. У сучасному світі якість життя населення прийнято розглядати як систему об'єктивних умов існування, діяльності та розвитку людини і суспільства, що оцінюється за ступенем відповідності цих умов, результатів діяльності та розвитку людини і суспільства, прийнятим у суспільстві нормативам, стандартам і життєвим цінностям. У цьому випадку в якості стандартів будуть виступати соціальні нормативи, закріплені рішеннями органів законодавчої та виконавчої влади.

Таким чином, вважаємо за доцільне розглянути розробку стандартів якості життя, виходячи з реальних потреб населення. На наш погляд, під час розробки стандартів якості життя необхідно орієнтуватися на нормальний рівень, тобто рівень, що забезпечує комфортне проживан-

ня людини та дає можливість для всебічного розвитку особистості. Ми пропонуємо до розгляду структуру стандартів якості життя, представлену у вигляді чотирьох базових блоків: освіта, охорона здоров'я, житлово-комунальні послуги, соціальний захист.

У висновку відзначено, що необхідність модернізації регіональної системи підвищення якості життя населення назріла давно, але і вимагає якнайшвидшого втілення. Запропоновані кроки з впровадження стратегічного управління, системного підходу, впровадженню стандартів якості життя, підвищенню інформаційної забезпеченості, активному залученню населення та бізнесу в процес підвищення якості життя, з нашої точки зору, мають першочергову значимість.

The article considers the need to improve the directions of the regional quality of life system. Deep transformation processes in the economy, increasing people's confidence in the ability to achieve their desired activity and the desired quality of life, fundamentally alters approaches to economic and social development. In this regard, we believe that the system of improving the quality of life of the region has long since lost its effectiveness, we need new methods and technological approaches to managing it.

First of all, we consider it necessary to orient the regional social development system on a long-term goals strategy. This approach aims at developing a coherent system of interconnected long-term policies that cover all reproductive regional processes and prevent the overriding objective from being planned. The policy system includes: economic, social, environmental, investment, foreign economic and financial.

The reorientation of the regional quality of life management system to the principles of long-term sustainable development will allow us to focus on the real needs of the population, anticipate emerging problems and find appropriate solutions in advance, more precisely correlate the region's existing resources with the current and future needs of the population, and increase the scale of action.

Another proposal for improving the regional quality of life management system is to set minimum social and quality of life standards for the population. In today's world, the quality of life of the population is regarded as a system of objective conditions for the existence, activity and development of man and society, which is judged by the degree of conformity of these conditions, the results of activity and development of man and society, accepted in society standards, standards and values of life. In this case, the social norms enshrined in the decisions of the legislative and executive bodies will act as standards.

Thus, we consider it advisable to consider developing quality of life standards based on the real needs of the population. In our view, when developing quality of life standards, one must focus on a normal level, that is, a level that ensures comfortable living and enables the full development of the individual. We propose to consider the structure of standards of quality of life, presented in the form of four basic blocks: education, health care, housing and communal services, social protection.

As a conclusion, it should be noted that the need to modernize the regional system of improving the quality of life of the population is ripe for a long time, but also requires the early implementation. The proposed steps to implement strategic management, systemic approach, implementation of quality of life standards, increase of information security, active involvement of the population and business in the process of improving the quality of life, from our point of view, are of paramount importance.

Ключові слова: якість життя населення, регіональна якість життя населення, управління якістю життям населення, регіональні показники якості життя населення.

Key words: quality of life, regional quality of life, quality of life management, regional indicators of quality of life.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Основні перетворення соціально-економічної системи України, направлені на становлення та розвиток

ринкових відносин, потребують радикального перегляду теоретичної концепції управління. На сьогодні вироблено такі положення нової концепції управління:

1. Гнучке поєднання методів ринкового регулювання, заснованих на зворотних зв'язках з державним регулюванням соціально-економічних процесів.

2. Формування і функціонування ринкових господарюючих суб'єктів (підприємств та організацій) як відкритих, соціально-орієнтованих систем.

3. Поєднання ринкових і адміністративних методів управління підприємствами державного сектору економіки.

4. Формування поліцентричної системи, що базується на функціонуванні в національному господарстві структур, здатних до самоуправління і саморозвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню теоретичних положень якості життя приділяється значна увага у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі, зокрема такими науковцями, серед яких: Г. Дмитренко [2], Л. Зайцева [4], О. Котуков [3], Л. Синяєва [5] та ін.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Загалом, незважаючи на ступінь вирішення проблематики підвищення рівня та якості життя населення, ряд принципових питань залишається дискусійним і до кінця невирішеним. Розвиток регіонів сьогодні свідчить про необхідність модернізації практики управління, яка склалася. Глибокі трансформаційні процеси в економіці, зростання впевненості людей у можливості досягнення власною діяльністю бажаного рівня і якості життя, принципово видозмінює підходи до економічного і соціального розвитку. У цьому зв'язку ми вважаємо, що система підвищення якості життя регіону давно втратила свою ефективність потрібні нові методи та технологічні підходи до управління нею.

Саме тому, на наш погляд, буде актуально і своєчасно відобразити питання модернізації регіональної системи управління якістю життя населення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

З огляду на те, що регіон є підсистемою соціально-економічного комплексу країни і одночасно відносно самостійною його частиною з закінченим циклом відтворення і специфічними особливостями протікання соціальних та економічних процесів, він розглядається як основний елемент державної політики. Оскільки від процесів, які відбуваються у державі, залежить її стабільність, реалізація встановлених Урядом стратегічних цілей і завдань розвитку, забезпечення відтворювальних циклів територій.

Регіональна соціально-економічна система — цілком самостійний об'єкт управління, який має свої організаційні форми і механізми управління.

Розгляд питань, пов'язаних з регіональним розвитком і частково з формуванням соціальної політики, дозволяє стверджувати про можливість використання двох основних типів управління:

1. Управління, орієнтоване на основі передбачення змін (активне управління).

2. Управління на основі гнучких, екстрених рішень (ситуаційний підхід).

Ситуаційний підхід — це підхід, який активно практикується регіонами в даний час. У його основі лежить

системний підхід, який дозволяє розглядати будь-який регіон як єдине ціле, як складну відкриту соціально-економічну систему. Однак його застосування доцільно для вирішення тактичних завдань, оскільки в числі негативних сторін цього підходу слід зазначити недоцільність, а нерідко і необгрунтовано високу вартість ресурсів регіону. У цьому випадку цілі, пропоновані до реалізації, будуються на основі існуючих реалій і найчастіше носять короткостроковий характер, а їх постановка допускає можливість підміни першорядних проблем на другорядні.

Навпаки, концептуальною основою активного управління служить ідея прийняття рішень від майбутнього до теперішнього, яку втілюють принципи передбачення, запобігання, а його методологічною основою служить системний і ситуаційний підходи.

До переваг активного управління відносять спрямованість підходу на вироблення рішень, що забезпечують найбільш високу ефективність і стійке функціонування на перспективу через оптимальний розподіл ресурсів і використання потенціалу системи. Водночас значна увага приділяється меті. Вона визначає перспективність і послідовність управління, лежить в основі стратегії поведінки та розвитку території.

Великі соціально-економічні системи, до яких належать і регіони, повинні активніше звертатися до методів стратегічного планування та управління, оскільки раптові й різкі зміни в зовнішньому середовищі, стають не винятком, а швидше правилом. Принцип попередження, що знаходиться в основі стратегічного управління, частково вирішує проблеми запобігання економічних і соціальних криз, регулювання соціальних процесів у суспільстві, підтримання раціонального балансу потреб і ресурсів їх забезпечення, іншими словами забезпечує стабільний регіональний розвиток. Форма активного управління повинна допомогти регіональним органам влади перейти від політики виживання до політики розвитку, зорієнтуватися на самостійність і власні сили.

У цьому контексті хотілося б трохи висвітлити системний підхід як основний принцип регіонального управління.

Системний підхід відрізняється від інших традиційних методів, головним чином, не науковим апаратом, а впорядкованими логічними і науково обгрунтованими методами і практичними прийомами, що дозволяють вирішувати різноманітні складні проблеми, в тому числі і проблеми, пов'язані з підвищенням рівня і якості життя населення. Стосовно управління регіоном в умовах ринку системний підхід орієнтується на:

— представлення регіону як єдиного цілого, як єдиної системи, в якій реалізуються поставлені цілі;

— визначення цілей і їх ранжування, розчленування загальної проблеми (системи) на елементи (підсистеми);

— знаходження і встановлення взаємозв'язків як між елементами всередині системи, так і з зовнішнім середовищем;

— розробку методів і практичних прийомів управління процесів розвитку регіону з метою досягнення оптимального стану об'єкта дослідження.

Широке застосування системного підходу у вирішенні складних проблем, пов'язаних з питаннями управ-

ління, обумовлено необхідністю всебічного врахування всіх факторів. Крім того, за допомогою системного підходу представляється можливим вирішувати представлені проблеми в умовах невизначеності та імовірних ситуацій, що характерно для ринкових відносин з урахуванням всіх аспектів управління (економічного, екологічного, соціологічного, психологічного, технологічного, правового).

Протягом 90-х років ХХ ст. в нашій країні була відсутня ефективна політика розвитку людського потенціалу. Частка осіб з високою якістю життя обчислювалася кількома відсотками. Водночас відзначався масовий рівень бідності населення, зниження рівня споживання продуктів харчування, тривалості життя, рівня освіти та культурного розвитку. На жаль, частково ця тенденція зберігається і нині.

Позитивні результати, пов'язані з поживленням економіки, поки не знайшли адекватного відгуку в формуванні гідних умов життя населення. Ми вважаємо, це відбувається тому, що регіонах України, як в цілому і на державному рівні, відсутній комплексний системний підхід до управління якістю життя населення. Використовуються розрізнені показники рівня життя, соціального стану працівника, стану соціально-побутової інфраструктури, безробіття. Відсутність системного підходу до дослідження якості життя людей призводить до того, що владою нівелюються важливі питання розвитку особистості, знижується загальна ефективність управління, падає віддача вкладених у соціальну сферу фінансових ресурсів.

Іншим принципово важливим недоліком в існуючому механізмі підвищення якості життя населення є орієнтація органів влади на рішення оперативних і тактичних завдань. У ситуації, коли домінантою управлінської діяльності виступає тактична спрямованість на найближчі завдання, змінюються на краще, причому частково, умови життя деякої невеликої групи населення. До того ж, часто ці зміни не тільки не поліпшують соціальне самопочуття людей, а навпаки, погіршують його, бо відомо, що людські потреби мають ефект "заміщення" на місце однієї задоволеності потреби нижнього рівня, приходять інша, що належить до того ж або вищого рівня, що і призводить, в подальшому до зростання незадоволеності. Результатом управління, розрахованого на виживання, може стати повне виснаження джерел розвитку: руйнування соціальної сфери, звууження сфери прикладної праці, руйнування позитивної мотивації до творчої високопродуктивної праці, масового зубожіння.

При другому, активному, стратегічному підході до управління якістю життя населення зміни зачіпають покращення сфери життєдіяльності всього населення. Основна мета управління регіональним розвитком має полягати у зростанні якості життя всіх верств населення. Найбільш важливим завданням тут є організація діяльності регіональної системи як єдиної цілісної системи щодо зміни у майбутньому різних соціальних, економічних та природних структур таким чином, щоб ці зміни привели до кардинального зростання якості життя більшості людей. Це означає, що основний результат управління розвитком якості життя повинен бути насамперед, у наданні всім жителям даної території

рівних шансів на отримання різних соціальних благ. Це має стати загальною стратегічною метою будь-якої соціальної системи.

Відповідно до озвученої проблематики наші пропозиції стосуються декількох сторін регіональної системи управління якістю життя.

Передусім вважаємо за необхідне зорієнтувати регіональну систему соціального розвитку на стратегію довгострокових цілей. Такий підхід покликаний забезпечити розробку цілісної системи взаємопов'язаних довготермінових політик, що охоплюють всі відтворювальні регіональні процеси та запобігають можливості підміни головної мети плановими завданнями.

Система політик включає: економічну, соціальну, екологічну, інвестиційну, зовнішньоекономічну та фінансову. Завдання кожної з політик полягають у наступному:

1. Формулювання цілей, які об'єднують інтереси всіх груп населення регіону.
2. Ранжування цих цілей за ступенем пріоритетності і послідовності досягнення.
3. Визначення комплексу умов, що забезпечують досягнення цих цілей.
4. Оцінка можливостей регіону в створенні таких умов.
5. Створення механізму реалізації всієї системи політик, який забезпечує їх взаємну згоду і досягнення поставлених цілей.

Переорієнтація діяльності регіональної системи управління якістю життя на принципи довгострокового сталого розвитку дозволить орієнтуватися на реальні потреби населення, передбачати виникаючі проблеми і заздалегідь знаходити прийнятні рішення, точніше співвідносити наявні ресурси регіону з поточними і майбутніми потребами населення, збільшити масштаб вживання дій. Тобто перехід до стратегічного управління якістю життя населення веде до перегляду існуючої практики прийняття рішень. По-перше, необхідно буде повніше враховувати потреби всіх категорій населення, по-друге, активніше впроваджувати в практику управління науково-методичну базу, зокрема методи прогнозування, планування та аналізу, і, по-третє, розглядати підвищення якості життя населення виключно в розрізі сталого розвитку регіону.

Вивчення питань стратегічного управління якістю життя населення вказує на необхідність використання системного підходу в практиці регіонального управління. Побудова ефективної системи управління якістю життя населення, на нашу думку, є першочерговим завданням органів влади будь-якого рівня.

Вважаємо, що вдосконалення існуючої регіональної системи управління якістю життя необхідно проводити в бік активного впровадження системного та комплексного підходу в якості основи для прийняття тих чи інших управлінських рішень. Хочеться відзначити, що системний підхід — це не тільки постановка мети, але й визначення шляхів досягнення як комплексу науководослідних, організаційних та інших заходів, які призводять до досягнення соціально значущих показників реалізації цілей.

У такому випадку якість життя населення, що виступає об'єктом управлінського впливу, слід розгляда-

Таблиця 1. Структур регіональних стандартів якості життя населення

Показник стандарту	Одиниця вимірювання
ОСВІТА	
1. Забезпеченість дошкільними освітніми установами (дитячі сади, установи догляду та оздоровлення, центри розвитку дитини)	Кількість дітей на 100 місць
2. Забезпеченість безкоштовними загальноосвітніми установами (денними і вечірніми)	Кількість учнів на 100 місць
3. Забезпеченість безкоштовними професійно-технічними навчальними закладами	Кількість учнів на 100 місць
4. Забезпеченість безкоштовними середніми спеціальними навчальними закладами	Кількість учнів на 100 місць
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	
1. Забезпечення безкоштовним медичним обслуговуванням	
1.1. У поліклініках, на 1 відвідувача	Людино-год
1.2. У лікарнях, на 1000 осіб	Ліжок-лікарів
2. Кількість фельдшерсько-акушерських пунктів	Пунктів на 1000 осіб
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ	
1. Величина прожиткового мінімуму	Гривень
2. Розмір соціальної допомоги для інвалідів, соціально незахищеного населення	Гривень
3. Мінімальний розмір оплати праці працівників бюджетної сфери (1 розряд)	Гривень
4. Мінімальний споживчий бюджет	Гривень
ЖИТЛОВО - КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ	
1. Забезпеченість одного мешканця загальною площею житла	Кв. м
2. Удільна частка витрат домашніх господарств на оплату житлово-комунальних послуг	Відсотків
3. Забезпеченість житла комунальними послугами: 3.1 міський житловий фонд, питома вага загальної площі, обладнаної: - Водопроводом. - Каналізацією. - Центральним опаленням. - Газом	Відсотків
3.2. Житловий фонд селищ міського типу питома вага загальної площі, обладнаної: - Водопроводом. - Каналізацією. - Центральним опаленням. - Гарячим водопостачанням. - Газом	Відсотків
3.3. Житловий фонд сільських населених пунктів питома вага населених пунктів, що мають: - Водопровід. - Каналізацію. - Газифікацію	Відсотків

Рекомендується: продовольчий кошик розраховувати на 3300 кілокалорій, частка непродовольчих товарів -25 %, частка платних послуг — 15 %.

ти як особливу систему соціально-економічних чинників, в якій повинна бути розкрита ієрархічність, складність взаємозв'язків і внутрішньої будови, що в підсумку дозволить обрати відповідний вид стратегії управління. Іншою перевагою системного підходу дослідники часто називають можливість розглядати управління якістю життя населення не тільки в статистиці, а й у динаміці. Ця властивість розширює межі його застосування, дозволяє мати різні варіанти рішення на випадок зміни функціонування системи.

Ще одна пропозиція в частині вдосконалення регіональної системи управління якістю життя стосується встановлення мінімальних соціальних стандартів і стандартів якості життя населення. У сучасному світі якість життя населення прийнято розглядати як систему об'єктивних умов існування, діяльності та розвитку людини і

суспільства, що оцінюється за ступенем відповідності цих умов, результатів діяльності та розвитку людини і суспільства, прийнятим у суспільстві нормативам, стандартам і життєвим цінностям. У цьому випадку в якості стандартів будуть виступати соціальні нормативи, закріплені рішеннями органів законодавчої та виконавчої влади.

Слід розрізняти соціальні нормативи і стандарти, стандарти якості життя. Ми вважаємо, що слід усунути два теоретико-методологічних недоліки, які характерні для більшості традиційних підходів у вітчизняній науці та практиці, які стосуються проблематики соціального нормування, соціальної стандартизації:

— по-перше, у процесі розробки базової системи соціальних нормативів і стандартів проглядається "традиційний" підхід на соціальний розвиток, що рано чи пізно виявляється у наборі груп показників, їх аналізу подальшої інтерпретації в контексті взаємозв'язку з характеристиками якості життя;

— по-друге, пропонуване коло показників найчастіше слабо орієнтоване на відображення істотних нових соціальних проблем, що з'явилися внаслідок реформування української економіки в напрямку становлення ринкових відносин, іншими словами, соціальних витрат позначеного процесу.

Таким чином, вважаємо за доцільне, розглянути розробку стандартів якості життя виходячи з реальних потреб населення. На думку Л. Зайцевої [4], потреба це потреба чи недолік в будь-чому необхідному для підтримки життєдіяльності організму, людської особистості, соціальної групи суспільства в цілому. Відповідно до класифікації Маслоу, потреби поділяються на: фізіологічні потреби, потреби в безпеці, соціальні потреби, потреба в повазі, потреби в самореалізації, самовираженні. Фізіологічні потреби можуть бути розділені на три основні рівня задоволення: мінімальний, нормальний, відповідні рівню розкоші.

На наш погляд, під час розробки стандартів якості життя необхідно орієнтуватися на нормальний рівень, тобто рівень, що забезпечує комфортне проживання людини та дає можливість для всебічного розвитку особистості. На практиці цей рівень визначити важко, тому в якості орієнтира повинні бути обрані рівні значень стандартів такі, що визначені в економічно розвинених країнах, з урахуванням національної та регіональної специфіки [1].

Ми пропонуємо до розгляду структуру стандартів якості життя, представлену у вигляді чотирьох базових блоків: освіта, охорони здоров'я, житлово-комунальні послуги, соціальний захист (табл. 1).

Перегукуючись з розробкою стандартів якості життя і стратегічним підходом в управлінні, на наш погляд, потрібно здійснити комплекс заходів, які стосуються більш активного залучення громадян у процес розробки стратегії розвитку регіону і зокрема формування їх власної якості життя, так званий "бюджет ініціатив". Спираючись на вітчизняний та зарубіжний досвід, слід виділити два важливих моменти:

1. Регіональна система управління повинна передбачати реальну можливість участі всього населення відповідної території в процесах вироблення і прийняття рішень по всіх основних питань місцевого значення.

2. Здійснення взаємозв'язку між об'єктом і суб'єктом управління через механізми соціальної злагоди, соціального партнерства, постійно існуючого моніторингу, звітності та відкритості органів влади перед об'єктом управління.

ВИСНОВКИ

З огляду на вищезазначене, зауважимо, що в сучасних реаліях необхідний набір організаційних кроків регіональної та муніципальної влади з більш активним залученням місцевих спільнот у процес прийняття тих чи інших стратегічних рішень.

У цей час регіональна та місцева влади повинні розглядати населення вже не стільки в якості об'єкта своєї діяльності, а швидше як активного учасника спільної роботи. Управління соціальним розвитком регіону зосереджується на створенні умов, що дозволяють населенню домогтися добробуту своєї родини власною працею. У цьому, на наш погляд, і полягає нова парадигма розвитку соціальної сфери. Людина повинна сама формувати навколо середовища, яке забезпечує якість його життя, а суб'єкт управління повинен лише створювати для цього відповідні умови.

Прикладом тому може послужити використання даних соціологічних опитувань у складанні планів стратегічного розвитку або розробці програм цільової спрямованості. Зокрема, проведене в Чернівецькій області, соціологічне дослідження показало, що в ряду життєвих цінностей люди ставлять на перше місце стан свого здоров'я, сімейні відносини, рівень доходів, задоволеність роботою. Водночас тільки 3% вказало на повноту наявності цих цінностей у своєму житті. Звідси випливає висновок, що до числа пріоритетних програм розвитку повинні потрапити програми підвищення здоров'я населення, програми, направлені на підтримку сім'ї та сімейних цінностей, а також підвищення доходів населення.

На додаток до вищевикладених пропозицій хотілося б відзначити необхідність вдосконалення існуючих регіональних систем управління в частині підвищення їх інформаційної забезпеченості, вдосконалення процесу моніторингу параметрів життя населення.

Крім того, вважаємо за необхідне, переглянути рівень взаємодії регіональних органів влади та представників приватного сектору економіки.

Пропонується активніше залучати приватні підприємства у процес прийняття та реалізації рішень за програмами, що стосуються підвищення якості життя населення. Це дозволить, по-перше, розширити ресурсну базу, по-друге, збільшить варіантність реалізації соціальних програм і, по-третє, буде сприяти досягненню атмосфери партнерства та організаційної ясності.

У висновку відзначаємо, що необхідність модернізації регіональної системи підвищення якості життя населення дозріла давно, але і вимагає якнайшвидшого втілення. Запропоновані кроки з впровадження стратегічного управління, системного підходу, впровадження стандартів якості життя, підвищенню інформаційної забезпеченості, активному залученню населення та бізне-

су в процес підвищення якості життя, з нашої точки зору, мають першочергову значимість.

Таким чином, розглянуті стандарти якості життя — це нова форма соціального управління, де процес визначення мети будується в рамках суворо заданого рівня мінімальних вимог до стану людини.

Література:

1. Vodianka L. Death rate as a demo-economic factor of the country's labour potential reduction / L. Vodianka, Z. Kobelia, S. Ksyondz // (2016), "EUREKA: Social Sciences and Humanities", Number 2, pp. 15—20

2. Дмитренко Г.А. Людиноцентрична освіта як імператив підвищення якості життя населення України / Г.А. Дмитренко // Економіка та держава. — 2009. — № 2. — С. 39—42.

3. Котуков О.А. Соціальний розвиток як концептуальний підхід до забезпечення соціального благополуччя [Електронний ресурс] / О.А. Котуков, Н.А. Копилова // Актуальні проблеми державного управління. — 2010. — № 1. — Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua>

4. Методологія комплексної оцінки рівня соціально-економічного розвитку області та її адміністративно-територіальних одиниць / [Зайцева Л.М., Антонов В.В., Сьрьогін С.М. та ін.]: [монографія] / За наук. та заг. ред. Л.М. Зайцевої. — Д.: ДРІДУНАДУ, 2003. — 132 с.

5. Синяєва Л.В. Якість життя населення: поняття й показники / Л.В. Синяєва, А.В. Ярчук // Теоретико-методологічні і науково-практичні засади інноваційного забезпечення розвитку економіки: кол. монографія / За редакцією Л.В. Синяєвої, С.А. Нестеренко. — Мелітополь, 2016. — С. 417—419.

References:

1. Vodianka, L. Kobelia, Z. and Ksyondz, S., (2016), "Death rate as a demo-economic factor of the country's labour potential reduction", EUREKA: Social Sciences and Humanities, vol. 2, pp. 15—20.

2. Dmitrenko, G.A. (2009), "Human-centric education as an imperative to improve the quality of life of the Ukrainian population", Ekonomika ta derzhava, vol. 1, pp. 39—42.

3. Kotukov, O.A., (2010), "Social development as a conceptual approach to ensuring social well-being", Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya, [Online], vol. 1, available at: <http://www.kbuara.kharkov.ua> (Accessed 4 September 2019).

4. Zaitseva, L.M. Antonov, V.V. and Seryogin, S.M., (2003), Metodolohiya kompleksnoyi otsinky rivnya sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku oblasti ta yiyi administratyvno-terytorial'nykh odynyts' [Methodology of complex assessment of the level of socio-economic development of the region and its administrative-territorial units], DRIDUNADU, Dnipropetrivs'k, Ukraine.

5. Sinyayeva, L.V. and Yarchuk, A.V. (2016), Quality of life of the population: concepts and indicators, Teoretyko-metodolohichni i naukovopraktychni zasady innovatsiynoho zabezpechennya rozvytku ekonomiky [Theoretical-methodological and scientific-practical foundations of innovative support of economic development], Melitopol, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2019 р.